

представлена характеристика его хозяйственно-полезных признаков, что представляет интерес для специалистов науки и производства.

Economy and biology sign of cattle creation znamyanskaya meat tipe.

E. Dorotuk, G. Podrezko, Y. Vdovichenko

Experience job of many years creation Znamyanskaya meat tipe expired, character it economy and useful sign represent, this represent interest for expert of science and production.

УДК 338.8 : 334.6

О.І. ДРАГАН

Національний університет харчових технологій

ШЛЯХИ ОБ'ЄДНАННЯ ВИРОБНИЦТВА ЯЛОВИЧИНИ З ЇЇ ПЕРЕРОБКОЮ

Порушуються питання щодо необхідності налагодження стабільних взаємовигідних кооперативних зв'язків між виробниками сільськогосподарської продукції — підприємствами, які вирощують худобу для забою на м'ясо, та підприємствами, що її переробляють. Наведено приклади тісного співробітництва на основі агропромислової інтеграції.

Нині підприємства м'ясної промисловості працюють в умовах конкурентності. Про це свідчить наявність конкуренції на ринку сировини та збуту продукції, а також лібералізації цін. Підвищення цін на сировину не компенсує затрат сільськогосподарських товаровиробників, руйнуючи внутрішній і зовнішній ринки, оскільки ціни на м'ясо та м'ясопродукти наближаються до рівня світових, а в деяких випадках і перевищують їх.

У цих умовах виробникам худоби не вигідно її продавати на промислові переробні підприємства, оскільки перші терплять збитки. Тому на промислову переробку надходить близько 40% худоби і птиці, вироблених у господарствах, а решта реалізується на ринках або переробляється у цехах, які не забезпечують комплексного вико-

ристання сировини. Водночас потужності м'ясокомбінатів та м'ясопереробних підприємств використовуються на 20—40%. У зв'язку з цим зменшуються обсяги виробництва, знижуються продуктивність праці, рентабельність продукції. Кожне третє підприємство м'ясної промисловості в Україні є збитковим [1].

Унаслідок цього за останні 10 років виробництво м'яса, включаючи субпродукти I категорії, зменшилося у 2,4, ковбасних виробів — у 6,0, м'ясних консервів — у 4,5 раза.

Досвід передових країн Європи показує: забезпечити населення продуктами тваринництва власного виробництва можна за умови вдосконалення взаємовідносин переробних підприємств із сільськогосподарськими підприємствами, торгівлею, транспортними організаціями на основі поєднання їхніх економічних інтересів та формування єдиного господарського механізму. Мета дослідження — узагальнення досвіду агропромислової інтеграції.

Матеріали і методи досліджень. Базою дослідження слугували матеріали статистичної звітності м'ясопереробних підприємств України, а також узагальнена інформація про діяльність окремих інтегрованих формувань Росії, Румунії та Польщі. Використано методи аналізу й синтезу.

Результати досліджень. М'ясопродуктовий підкомплекс АПК охоплює ланки: кормовиробництво, вирощування худоби, систему заготівель, перероблення худоби і птиці, виробництво м'яса та м'ясопродуктів, зберігання й доведення продукції до споживачів. Наявність технологічних і функціональних взаємозв'язків у підкомплексі об'єктивно зумовлює необхідність розвитку інтеграції, спрямованої на поєднання економічних інтересів виробників сировини, сфери заготівлі, перероблення, зберігання та збуту м'ясної продукції [2].

Важлива роль цього науково-технічного та соціально-економічного явища підтверджується практикою у Вінницькій області та в інших регіонах. Прикладом успішної інтеграції сільськогосподарського виробництва з промисловою переробкою є ВАТ "Птахокомбінат "Бершадський", який є правонаступником птахорадгоспу. Його технічний потенціал включає: комбікормовий завод; три цехи вирощування бройлерів на 700 тис. птахомісць; інкубатор на 380 тис. місць; забійний цех птиці потужністю 3000 голів за годину; цех перероблення птиці потужністю 18 тис. голів за зміну; ковбасний цех потужністю 0,5 т за зміну; виробничу лабораторію. Виробляється 100 видів продукції птахівництва, в тому числі 40 сортів ковбас. ВАТ

"Птахокомбінат "Бершадський" є лауреатом 5-го Українського національного конкурсу з якості [3].

З метою забезпечення сировиною ВАТ "Вінницям'ясо" стало засновником товариств з обмеженою відповідальністю — "Надбужанське", "Нива" і "Пляхівське", що у Хмільницькому, Вінницькому, Козятинському районах Вінницької області. Успішно функціонує при ВАТ "Мелітопольський м'ясокомбінат" ферма з вирощування м'ясної породи худоби.

Повчальний досвід розвитку агропромислової інтеграції нагромаджено у сусідніх країнах — Росії, Польщі, Румунії [4—6]. Наприклад, акціонерне товариство "Смолм'ясо", що розташоване у Смоленській області (Росія), для забезпечення себе сировиною викупило декілька збиткових радгоспів і свинокомплекс. Переробне підприємство взяло на себе всі витрати щодо забезпечення матеріально-технічними ресурсами, і господарства інтенсивно запрацювали. Чисельність поголів'я свиней збільшилась у декілька разів і доведена до 35 тис. голів. Прибуток АТ "Смолм'ясо" — близько 30 млрд руб. на рік.

Ефективність підприємства підвищується при створенні власної сировинної бази і на румунському м'ясокомбінаті. Так у м. Пашкани (Румунія) функціонує м'ясокомбінат, приватизований у 1994 р. шляхом акціонування. Основна сировина для переробки — свині. Для забезпечення виробництва свинини м'ясокомбінат викупив свинокомплекс потужністю 30 тис. голів, який розташований на відстані 30 км від м'ясокомбінату. Згідно з планом розвитку потужність комплексу доведена до 50 тис. голівомісць. М'ясокомбінат у Пашканах працює ритмічно і прибутково. Середньомісячна заробітна плата працівника становить 250 доларів.

М'ясний завод у м. Ніцко (Польща) являє собою виробниче об'єднання м'ясної промисловості, до складу якого входять: головне підприємство — м'ясний завод потужністю 100 т м'яса за зміну, м'ясокомбінат потужністю 20 т м'яса, двадцять одне відгодівельне господарство, яке постачає сировиною завод і м'ясокомбінат. Реалізацію забезпечують 90 фірмових магазинів.

Важливо також налагоджувати тісне співробітництво малих підприємств та цехів сільськогосподарських формувань з виробництва м'яса, ковбасних виробів, м'ясних консервів з великими переробними підприємствами. Це дасть змогу використовувати вторинну сировину малих підприємств і цехів, тобто забезпечити її комплексну

переробку. Крім того, великі підприємства зможуть надавати послуги виробничої та екологічної лабораторій, конструкторського бюро, цехів з ремонту обладнання і машин, методичне керівництво з розробки та реалізації системи управління охороною праці, проводити навчання з питань сертифікації системи якості згідно з ДСТУ ISO 9000.

Висновки. Агропромислова інтеграція у м'ясопродуктовому комплексі забезпечує нарощування чисельності поголів'я тварин, підвищення їхньої продуктивності, комплексну переробку сировини, впровадження безвідхідної технології та екологічну безпеку.

1. *Україна у цифрах у 2000 році: Короткий статистичний довідник / За ред. О.Г. Осауленка.* — К.: Держкомстат України, 2001. — 263 с.

2. *Малік М.Й., Федієнко П.М., Орлатий М.К.* Інтеграція як фактор підвищення ефективності реформованих сільськогосподарських підприємств. — К.: ІАЕ УААН, 2000. — С. 8.

3. *Виробництво м'яса починається з вирощування троянд // Персонал: Опыт эффективного управления.* — К.: МАУП, 2000. — № 6. — С. 76.

4. *Макарце А.* "АТ Смолм'ясо": Ледачим тут не місце // М'ясо і молоко. — 1998. — № 3. — С. 23.

5. *Звіт голови правління АТ "Вінницям'ясо" про вивчення досвіду роботи м'ясокомбінату в м. Пашкани (Румунія).* — К., 1999 — 9 с.

6. *Звіт головних спеціалістів АТ "Вінницям'ясо" про досвід роботи об'єднання м'ясної промисловості м. Ніцко (Польща).* — К., 1993. — 6 с.

Пути объединения производства говядины с ее переработкой.

Е.И. Драган

Обсуждаются вопросы о необходимости установления стабильных взаимовыгодных кооперативных связей между производителями — сельскохозяйственными предприятиями, которые выращивают скот для убоя на мясо, и предприятиями, которые его перерабатывают. Приведены примеры тесного сотрудничества на основе агропромышленной интеграции.

Production and processing of beef it is necessary to consolidate.

E. Dragan

In the matter discussing a questions about necessary of formation of stable and mutually beneficial cooperative connection between agricultural tariff (beef) enterprises and enterprises of meat industry on the basis of agroindustrial fusion.